

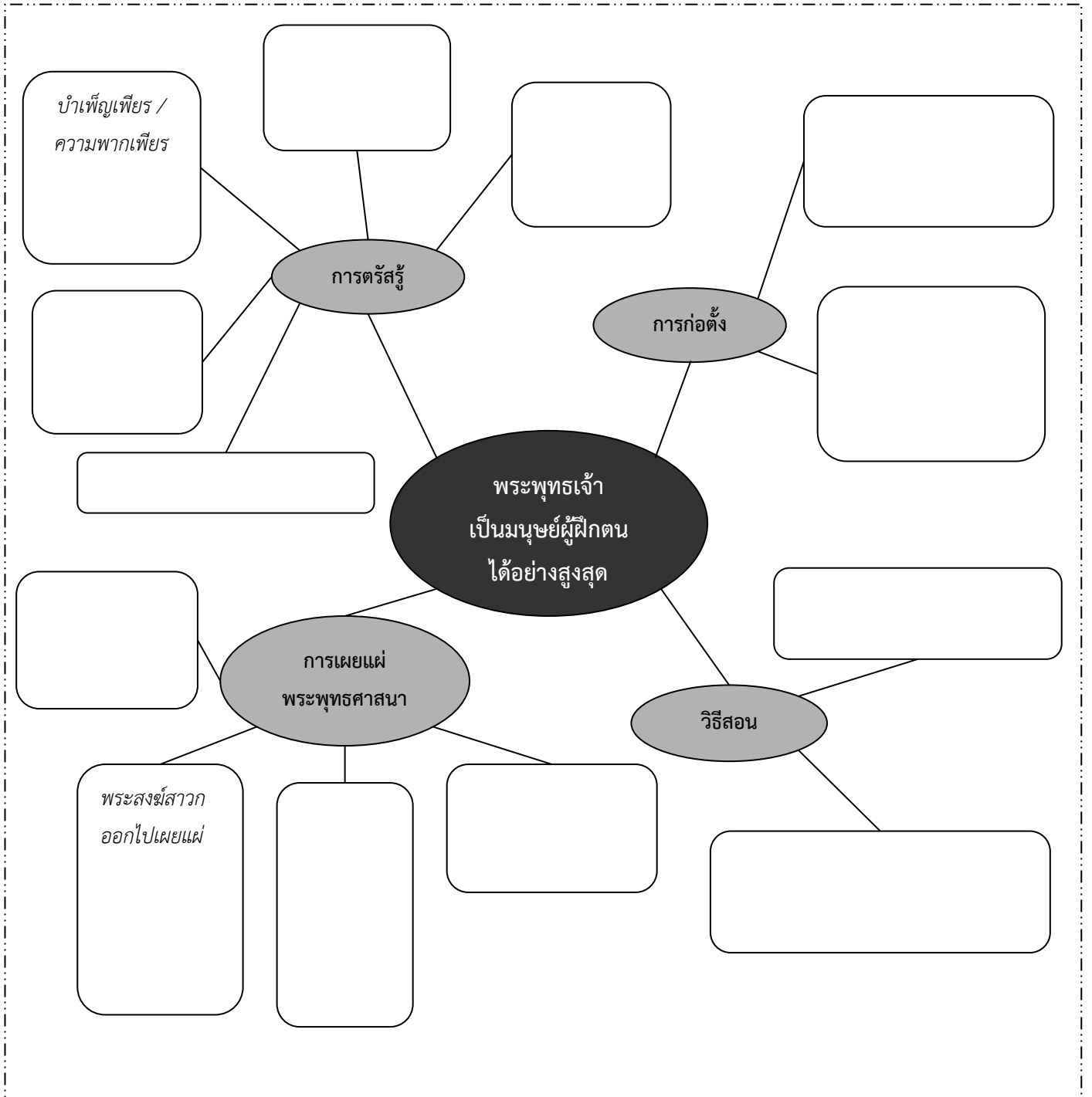
ใบงานที่ 1.1 เรื่อง วิเคราะห์พุทธประวัติ

เฉลย

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดที่แสดงถึงพระพุทธเจ้าเป็นมนุษย์ผู้ฝึกตนได้อย่างสูงสุด ตามประเด็นที่กำหนด

(ตัวอย่าง)

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ตอนที่ 1.2

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ไปในกล่องข้อความของใบงานที่ 1.1 ให้ถูกต้อง

พระพุทธเจ้าเชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์

.....พระพุทธเจ้าทรงมองว่ามนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ด้วยแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นพระพุทธศาสนาจึงเน้นย้ำให้มนุษย์พัฒนาศักยภาพคุณความดี ความรู้ และความสามารถของตนเองอยู่เสมอมนุษย์ประเสริฐสูงสุดได้ด้วยการฝึก.....มนุษย์เป็นสัตว์ที่สามารถฝึกได้ และจำเป็นต้องฝึกอยู่เสมอ เพราะความประเสริฐของมนุษย์อยู่ที่การฝึกฝนอบรม และพัฒนาตนเอง

พระพุทธเจ้าเป็นแบบอย่างของมนุษย์ผู้ใช้ความเพียรเพื่อความดีงาม

.....การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ถือเป็นเครื่องหมายแห่งความสำเร็จในความเพียรพยายามและการใช้สติปัญญาของพระพุทธเจ้า.....แม้การตรัสรู้จะมีใช้เรื่องที่ทำได้โดยง่ายในมนุษย์ปุถุชน.....แต่แบบอย่างที่ดีของพระพุทธเจ้า ก็คือ การแสดงออกถึงความเพียรพยายาม การใช้สติปัญญาและความอดทนที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงออกให้เห็นพระพุทธเจ้าจำแนกมนุษย์เป็นบัว 4 เหล่า

วิธีการสอนของพระพุทธเจ้า...คือ...๑.วิธีสอนแบบบรรยาย ๒.วิธีสอนแบบตอบปัญหา.....๓.วิธีสอนแบบวางกฎข้อบังคับ

๔.เทคนิคการสอน.....วิธีสอนแบบธรรมสาส์น กัจจาว หรือวิธีสอนแบบสนทนา มีการลงโทษและการให้รางวัล.....แปลงนามให้เป็นรูปธรรม

ใช้นายเลือกสอน.....มีความยืดหยุ่นในวิธีการสอน.....วางพระองค์เป็นแบบอย่าง

ข้อคิดจากการศึกษามหาชนกชาดก ไปประยุกต์ปฏิบัติตน

ข้อคิด สอนใจ.....การเรียนจะให้ประสบความสำเร็จ ควรปฏิบัติตน ดังนี้

.....ควรตั้งใจเรียน มีความมุ่งมั่น อุตสาหะ มีความเพียร ตั้งอยู่ในความดี ดังคำกล่าว ต่อไปนี้

๑. ขอบใจมีความเพียรที่บริสุทธิ์ ปัญญาที่เฉียบแหลมกำลังกายที่สมบูรณ์ จาก พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

๒. คติธรรม ข้อคิดในการดำรงชีวิต ของพระมหาชนก พระราชนิพนธ์ เรื่อง พระมหาชนกเตือนให้ไม่ประมาท ไม่หลงอำนาจ ไม่เป็นทาสผลประโยชน์

๑.ให้มีความพยายามในการเรียน.....๒.มีความเพียรที่ทำยอมไม่ถูกตีเตียนแม้จะไม่สำเร็จ.....๓. ให้ข้อคิดในการดำรงชีวิตโดยแข่งกับตนเองไม่แข่งขันกับผู้อื่น.....๔. ทุกอย่างจะไม่สำเร็จถ้าเพียงแต่คิดเพราะสิ่งที่คิดไว้จะมีก็ได้จะพินาศไปก็ได้

.....๕. สิ่งใดที่มีคุณภาพ จะเป็นเป้าหมายของการยึดแย้ง และจะเป็นอันตรายในท่ามกลางของผู้ขาดปัญญา

.....๖. ไม่เป็นทาสของผลประโยชน์.....๗. เป็นผู้มีความรัก.....๘. ไม่หลงตนเอง

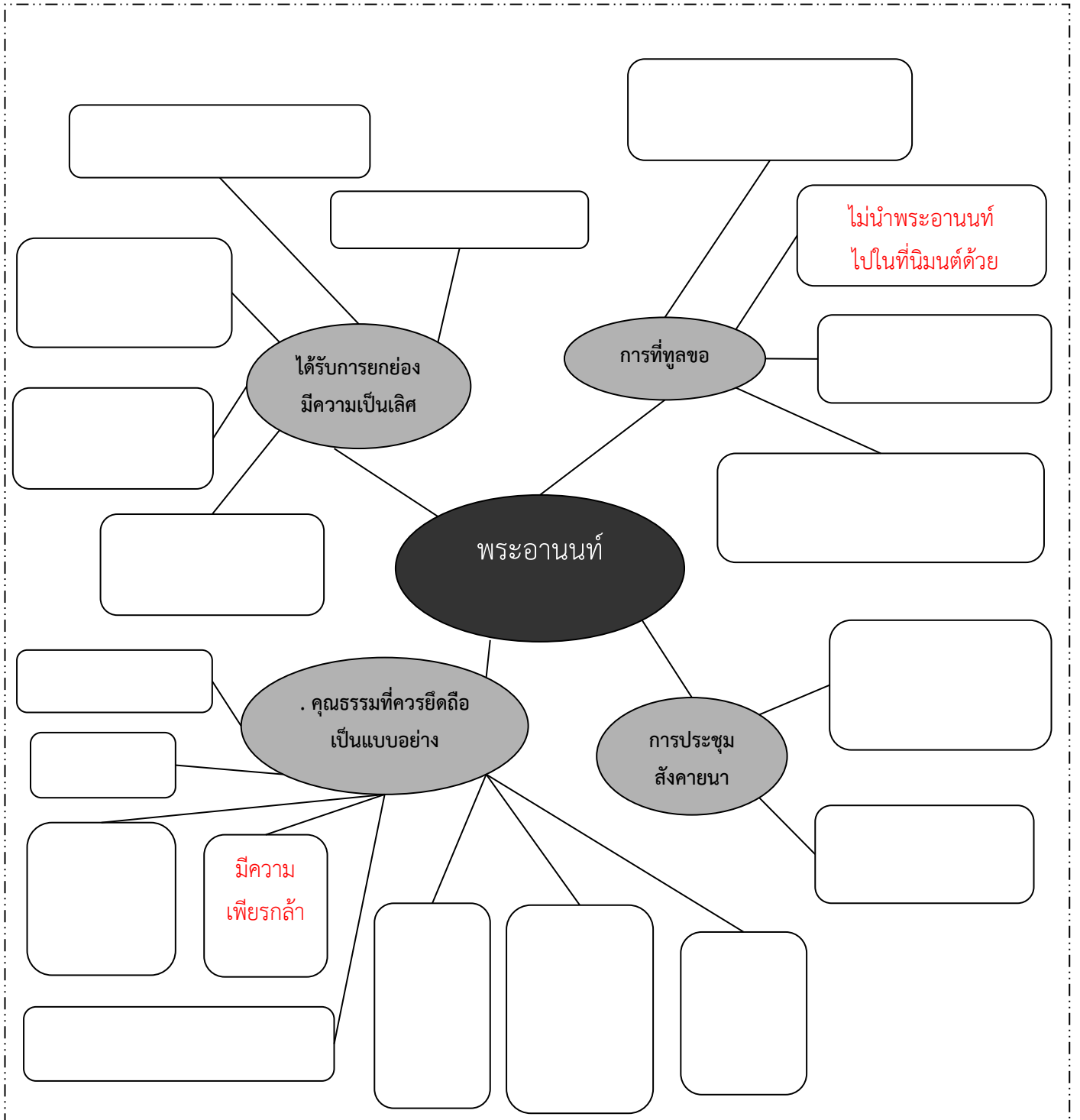
ใบงานที่ 2.1 เรื่อง วิเคราะห์พุทธประวัติ

เฉลย

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดที่แสดงถึงพระอานนท์ ตามประเด็นที่กำหนด

(ตัวอย่าง)

ใบงานที่ 2.2 เรื่อง พระอานนท์

เฉลย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ไปใส่ในกล่องข้อความของใบงานที่ 2.1 ให้ถูกต้อง
พระอานนท์ทูลขอพร (เงื่อนไข) ข้อที่ 1-4 แสดงถึงคุณลักษณะของพระอานนท์

- ..... 1) ท่านไม่เห็นแก่ลาภ เช่น จีวร อาหารจากการบิณฑบาต.....
- ..... 2) ท่านไม่ต้องการอภิสิทธิ์เหนือพระสาวกอื่น เช่น ไม่ให้พระอานนท์อยู่ในพระคันธกุฎีเดียวกับพระพุทธเจ้า และไม่นำพระอานนท์..... ไปในที่นิมนต์ด้วย.....
- ..... 3) ท่านเป็นผู้ที่มีความรอบคอบ ทำหน้าที่พุทธอุปัฏฐากได้ดี สามารถอำนวยความสะดวกแก่พุทธบริษัทด้วยความเอื้อเพื่อทุกโอกาส..... โดยการจัดการงานเรื่องนิมนต์พระพุทธรองค์ และจัดให้ผู้ที่มาไกลมาขอเข้าเฝ้าพระพุทธรองค์ ให้พระอานนท์นำเข้าเฝ้าได้ทันที.....
- ..... 4) ท่านเป็นผู้ที่ขยันและใฝ่เรียนรู้ มองเห็นการณ์ไกลในการปกป้องเกียรติคุณของพระพุทธเจ้า เช่น เมื่อพระอานนท์มีความสงสัย ในเรื่องใดก็สามารถทูลถามพระพุทธรองค์ และเมื่อพระพุทธรองค์ทรงแสดงพระธรรม โดยที่พระอานนท์ไม่ได้อยู่ในที่นั้น ก็ขอให้ พระพุทธรองค์ทรงแสดงธรรมเรื่องนั้นให้พระอานนท์ฟัง.....

พระอานนท์ได้รับการยกย่องมีความเป็นเลิศ (เอตทัคคะ

- ..... 1) เป็นพหูสูต ผู้คงแก่เรียน ใฝ่รู้ ใฝ่สัจอย่างยิ่ง.....
- ..... 2) เป็นผู้มีสติ ความระลึกได้ และความตื่นตัวตลอดเวลา.....
- ..... 3) เป็นผู้มืวิริยจิตจำพุทธวจนะได้เป็นอย่างดี.....
- ..... 4) เป็นผู้มีความเพียรพยายามอย่างยิ่ง.....
- ..... 5) เป็นพุทธอุปัฏฐาก คอยรับใช้สนองงานพระพุทธรองค์อย่างดี.....

เพราะเหตุใด พระมหาทักสสะจึงเหลือที่นั่งไว้สำหรับพระอานนท์ในการประชุมสังคายนา ซึ่งจะต้องมีพระอรหันต์ 500 รูป ? พระอานนท์ผู้เป็นพหูสูตทำหน้าที่วิสันชา

..... เพราะพระอานนท์เป็นพุทธสาวกที่อยู่ใกล้ชิดกับพระพุทธรองค์ได้ฟังธรรมและจดจำธรรมได้มากกว่าพระสาวกองค์อื่น แต่ไม่อาจรับท่านเข้าร่วมทำสังคายนาได้ เพราะพระอานนท์ยังมีได้บรรลุอรหันต์ เมื่อบรรลุอรหันต์จึงเข้าร่วม ฯ พระอานนท์ผู้เป็นพหูสูตทำหน้าที่วิสันชาพระธรรม โดยตัวท่านเองทำหน้าที่เป็นผู้ซักถามประเด็นต่างๆ มีพระสงฆ์ทั้งปวงช่วยกันสอบทาน

คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของพระอานนท์

- ..... 1) เป็นผู้ใฝ่รู้อย่างยิ่ง.....
- ..... 2) เป็นผู้ที่มีสติเสมอ.....
- ..... 3) มีหลักในการจดจำพุทธวจนะ.....
- ..... 4) มีความเพียรกล้า.....
- ..... 5) เป็นผู้รู้จักกาลเทศะอย่างยิ่ง.....
- ..... 6) เป็นผู้มองการณ์ไกล.....
- ..... 7) เป็นผู้มีความเมตตากรุณาอย่างยิ่ง.....
- ..... 8) เป็นผู้มักน้อยอย่างยิ่ง.....

ใบงานที่ 3 เรื่อง พระปฎาจารย์เถรี

เฉลย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถาม

1. เพราะเหตุใด สามีนางปฎาจารย์จึงไม่ยอมพานางกลับไปคลอดลูกที่บ้านบิดามารดาที่เมืองสาวัตถี

.....สามีนางกลัวความผิดที่ตนพานางปฎาจารย์หนีไปอยู่ด้วยกัน โดยที่บิดามารดาไม่ยินยอม.....

2. เพราะเหตุใด นางปฎาจารย์จึงกลายเป็นคนมีสติวิปลาส

.....เพราะมีความเสียใจที่สามีถูกพิษกัดตาย ลูกชายคนเล็กถูกเหยี่ยวจิกเอาไปต่อหน้า และลูกชายคนโตถูกกระแสน้ำพัดหายเป็นชีวิตที่ผ่านความโหดร้ายในเวลาใกล้เคียงกัน ต่อมาก็ได้ข่าวว่า บิดามารดาที่เป็นที่พึ่งสุดท้ายถูกฟ้าผ่าบ้านไฟลุกไหม้คลอดตายรวมทั้งคนในบ้านด้วย เธอจึงไม่สามารถทำจิตใจให้เป็นปกติได้.....

3. พระพุทธเจ้าทรงเตือนสตินางปฎาจารย์อย่างไรบ้าง

.....1) ไม่ให้คิดมาก เพราะเหตุการณ์ที่ผ่านไปแล้วไม่สามารถทำให้กลับคืนมาได้ อีก คือ สามี ลูกทั้งสอง บิดามารดา พี่ชายของนาง ตายไปแล้วก็ไม่สามารถฟื้นคืนชีวิตมาได้.....

.....2) ไม่ให้ประมาท ให้พึ่งตนเอง ไม่มีใครที่จะช่วยเราได้ นอกจากตัวของเราเอง.....

4. เหตุการณ์หลังบวชของพระปฎาจารย์เถรี “พระปฎาจารย์เถรี เหน้จากหม้อดินล้างเท้า มองเห็นน้ำไหลไปหน่อยหนึ่ง แล้วชิมหายไปนิดหนึ่ง เทรครั้งที่สองน้ำไหลไปไกลกว่าเดิมแล้วก็หายไป เทรครั้งที่สามน้ำไหลไปไกลกว่านั้นอีก แล้วชิมหายไป” เป็นข้อคิดของพระปฎาจารย์เถรีอย่างไรบ้าง

.....ชีวิตคนเราเหมือนน้ำที่ออกจากหม้อน้ำ บางคนก็ตายตั้งแต่อายุน้อย บางคนก็ตายเมื่อเข้ามัชฌิมวัย บางคนก็อยู่นานจนถึงปัจฉิมวัย จึงตาย ชีวิตนี้ต่างไม่แน่นอน.....

5. คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของพระปฎาจารย์เถรี คืออะไร

.....1) เป็นผู้มีความตั้งใจจริง.....

.....2) เป็นผู้แนะแนวทางชีวิตที่ดี.....

ใบงานที่ 4 เรื่อง นางจุฬาสุกัทัตทา

เฉลย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถาม

1. เพราะเหตุใด นางจุฬาสุกัทัตทาจึงเป็นผู้ที่ชอบทำบุญและมีความมั่นคงในพระรัตนตรัย
 .....เพราะมีแบบอย่างที่ทำให้นางจุฬาสุกัทัตทามีความศรัทธาและยึดถือมาตั้งแต่เยาว์ บิดาของท่าน คือ อนาคตบิดนทิกเศรษฐี เป็นผู้ที่มีบุญคุณ
 พระพุทธเจ้าและเคารพพระสงฆ์มาก พานางวิสาขาไปวัดเช้า-เย็นทุกวัน และนำอาหารและยาไปถวายพระภิกษุสงฆ์ที่บ้านของอนาคตบิดน
 ทิกเศรษฐีก็ถวายอาหารบิณฑบาตแด่พระสงฆ์เป็นประจำ.....
2. โอวาทของอนาคตบิดนทิกเศรษฐีที่ให้แก่นางจุฬาสุกัทัตทาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในเรื่องความลับภายในครอบครัว
 โดยเฉพาะ คืออะไร
 .....1) ไฟในอย่านำออก หมายถึง อย่านำเอาความลับหรือความไม่ดีภายในครอบครัวไปเล่าให้คนภายนอกฟัง.....
 .....2) ไฟนอกอย่านำเข้า หมายถึง อย่านำเอาคำที่คนอื่นนินทาคนภายในครอบครัวมาแล้วสู่กันฟัง.....
3. โอวาทของอนาคตบิดนทิกเศรษฐีที่ให้แก่นางจุฬาสุกัทัตทาเกี่ยวกับการที่ผู้อื่นมายืมสิ่งของเครื่องใช้อย่างไรบ้าง
 .....1) จงให้แก่คนที่ให้ หมายถึง คนที่ยืมของใช้แล้วนำมาคืน คราวต่อไปถ้าเขายืมอีกก็ควรให้ยืม.....
 .....2) จงอย่าให้แก่คนที่ไม่ให้ หมายถึง คนที่ยืมของใช้แล้วไม่คืน ไม่ควรให้ยืมอีก.....
 .....3) จงให้แก่คนที่ให้และไม่ให้ หมายถึง ญาติมิตร ถึงเขาจะเอาสิ่งของที่เคยยืมกลับมาคืนให้หรือไม่คืนให้ก็ตาม ก็ควรให้ยืมอีก.....
4. เพราะเหตุใด อุคคเศรษฐีจึงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา
 .....เพราะนางจุฬาสุกัทัตทา ได้นิมนต์พระพุทธเจ้าและพระสงฆ์สาวกให้เสด็จมาเสวยพระกระยาหารเช้าที่บ้านอุคคเศรษฐี.....
 และพระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมจนทำให้เศรษฐีเกิดความเลื่อมใสและมอบตนเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า.....
5. คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของนางจุฬาสุกัทัตทา คืออะไร
 .....1) เป็นบุตรที่ดีของบิดามารดา.....
 .....2) ดำเนินตามแบบอย่างที่ดีของบรรพชน.....
 .....3) เป็นผู้มั่นคงในพระรัตนตรัย.....
 .....4) เป็นพุทธสาวกาตัวอย่าง เผยแผ่พุทธธรรมและปฏิบัติตาม.....

ใบงานที่ 5 เรื่อง นายสุนนมาลาการ

เฉลย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใด นายสุนนมาลาการจึงตัดสินใจนำดอกไม้ทั้งหมดที่ซื้อไปถวายพระเจ้าพิมพิสารถวายแด่พระพุทธเจ้า
.....เพราะเขาคิดว่า การบูชาพระพุทธเจ้า ย่อมทำให้เกิดอานิสงส์แก่เขาทั้งโลกนี้และโลกหน้า แต่อำนาจดอกไม้ไปถวายพระราชินีเหมือนทุก
วัน แล้วพระราชินีพระราชทานทรัพย์ให้ ทรัพย์นั้นก็สามารยยังชีพได้ในชีวิตนี้เท่านั้น.....
2. เพราะเหตุใด พระเจ้าพิมพิสารจึงไม่ทรงลงโทษนายสุนนมาลาการที่ไม่นำดอกไม้ไปถวายพระองค์
.....เพราะพระเจ้าพิมพิสารทรงเป็นพระอริยบุคคลระดับโสดาบัน มีความศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัย ทรงทำบุญถวายภัตตาหารแด่
พระพุทธเจ้าเป็นประจำ.....
3. เพราะเหตุใด ภรรยาของนายสุนนมาลาการจึงดูต่าว่ากล่าวที่นายสุนนมาลาการนำดอกไม้ไปถวายพระพุทธเจ้า
.....เพราะนางมีความเกรงกลัวว่า จะถูกลงอาญาจากพระราชินี ถ้านายสุนนมาลาการได้รับโทษจากพระราชินี นางอาจต้องถูก
ลงโทษด้วย.....
4. เพราะเหตุใด พุทธองค์จึงตรัสกับภิกษุเปรียบเทียบการกระทำของนายสุนนมาลาการว่า เป็นกรรมดี
.....เพราะเป็นกรรมที่นายสุนนมาลาการกระทำไปแล้ว ไม่เดือดร้อนในภายหลัง ผู้กระทำก็มีความสุข.....
5. คุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของนายสุนนมาลาการ คืออะไร
.....1) เป็นผู้ซื่อตรงต่อหน้าที่.....
.....2) เป็นผู้คิดเป็นทำเป็น.....
.....3) เป็นคนกล้าหาญ.....

ใบงานที่ 6 เรื่อง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เฉลย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นอุปาสกที่เคร่งครัดตามหลักพระพุทธศาสนาอย่างไรบ้าง จงอธิบาย
.....ทรงมีศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัย เช่น ก่อนเสด็จฯ ประพาสทวีปยุโรป พระองค์ได้เสด็จฯ ไปถวายคำปฏิญาณต่อที่ประชุมสงฆ์ว่า จะ
ไม่ย่นดีในคำสอนของศาสนาอื่นใดนอกจากพระพุทธศาสนา จักไม่มีเพศสัมพันธ์กับสตรีอื่นใด หลีกเสี่ยงการดื่มสุราและทรงปฏิบัติได้ด้วย
พระราชบัญญัติที่ให้ไว้กับพระสงฆ์.....
- พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงอุปถัมภ์ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาอย่างดียิ่งในเรื่องใดบ้าง
.....1) ทรงสนใจการศึกษาพระปริยัติธรรมของพระสงฆ์ และทรงพระราชทานนิตยภัตแก่พระภิกษุและสามเณรที่สอบไล่ได้เปรียญ.....
.....3 ประโยค และถ้ารูปใดสอบได้เปรียญสูงๆ ตั้งแต่อายุน้อยก็จะพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์ให้อุปสมบทเป็นนาคหลวง.....
.....2) ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย และมหามหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย เพื่อเป็นที่เล่าเรียน...
.....พระไตรปิฎก และวิชาชีพชั้นสูง.....
- พระราชกรณียกิจข้อใดที่แสดงว่า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีวิสัยทัศน์กว้างไกล
.....1) ทรงนำรูปแบบการปกครองของตะวันตกมาใช้ที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตไทย.....
.....2) การปลดปล่อยลูกทาส ซึ่งนำไปสู่การเลิกทาสอย่างเป็นขั้นตอน และให้การศึกษาควทูไป เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบ.....
.....อาชีพทำให้การเลิกทาสเป็นไปอย่างราบรื่น ไม่เสียเลือดเนื้อ.....
- ข้อคิดสำคัญจากพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
คืออะไร จงยกตัวอย่างประกอบ

พระราชกรณียกิจที่สำคัญของรัชกาลที่ 5 ได้แก่ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการเลิกทาสและไพร่ในประเทศไทย การป้องกันการเป็นอาณานิคม
ของจักรวรรดิฝรั่งเศสและจักรวรรดิอังกฤษ ได้มีการประกาศออกมาให้มีการนับถือศาสนาโดยอิสระในประเทศ โดยบุคคลศาสนาคริสต์และศาสนา
อิสลามสามารถปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างอิสระ นอกจากนี้ได้มีการนำระบบจากทางยุโรปมาใช้ในประเทศไทย ได้แก่ ระบบการใช้ธนบัตรและเหรียญ
บาท ใช้ระบบเขตการปกครองใหม่ เช่น มณฑลเทศาภิบาล จังหวัด และอำเภอ และได้มีการสร้างรถไฟ สายแรก คือ กรุงเทพฯ ถึง อยุธยา ลงวันที่
1 มีนาคม ร.ศ.109 ซึ่งตรงกับ พุทธศักราช 2433 นอกจากนี้ได้มีงานพระราชพิธีพืชมงคล ที่สำคัญ การก่อตั้งการประปา การไฟฟ้า ไปรษณีย์โทรเลข
โทรศัพท การสื่อสาร การรถไฟ ส่วนการคมนาคม ให้มีการขุดคลองหลายแห่ง เช่น คลองประเวศบุรีรมย์ คลองลำโรง คลองแสนแสบ คลองนคร
เนื่องเขต คลองรังสิตประยูรศักดิ์ คลองเปรมประชากร และ คลองทวีวัฒนา ยังทรงโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองส่งน้ำประปา จากเชียงราก สู่สามเสน
อำเภออุทัย จังหวัดพระนคร ซึ่งคลองนี้ส่งน้ำจากแหล่งน้ำดิบเชียงราก ผ่านอำเภอสวมโคก อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี
และอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี อำเภอปากเกร็ด และ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี และ เขตสายไหม เขตบางเขน เขตดอนเมือง เขต
หลักสี่ เขตจตุจักร เขตบางซื่อ เขตดุสิต เขตพญาไท และ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานครพระราชกรณียกิจด้านสังคม ทรงยกเลิกระบบไพร่ โดยให้
ไพร่เสียเงินแทนการถูกเกณฑ์ นับเป็นการเกิดระบบทหารอาชีพในประเทศไทย[16] นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงเลิกทาสแบบค่อยเป็นค่อยไป เริ่ม
จากออกกฎหมายให้ลูกทาสอายุครบ 20 ปีเป็นอิสระ จนกระทั่งออกพระราชบัญญัติเลิกทาส ร.ศ. 124 (พ.ศ. 2448) ซึ่งปลดปล่อยทาสทุกคนให้เป็น
อิสระและห้ามมีการซื้อขายทาส[17]

ใบงานที่ 7 เรื่อง พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)

เฉลย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. หลวงพ่อชาเป็นผู้ที่ฝึกฝนตนในด้านการศึกษาอย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ

.....เมื่อเป็นพระผู้น้อยก็หมั่นศึกษาพระปริยัติธรรมด้วยความเพียรพยายาม คือ นกธรรมและบาลีจนจบนกธรรมเอก จนบาลีไวยากรณ์

2. หลวงพ่อชาเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนด้วยความเพียรพยายาม มานะ อดทน อย่างไรบ้าง

.....ท่านนำเพียรในกรปฏิบัติธรรมตามคำแนะนำของพระนักปฏิบัติหลายท่าน และปฏิบัติทดลองอย่างหนัก เช่น อยู่ในป่าช้า.....
.....อันวิเวกวังเวงน่ากลัว แต่ท่านก็ผ่านพ้นไปได้ ท่านเป็นพระนักปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานที่สามารถถ่วงทอดวิธิการปฏิบัติได้อย่าง.....
.....ยอดเยี่ยม.....

3. การปฏิบัติตนของหลวงพ่อชาแบบใดที่จัดว่า มีความขยันเป็นเลิศ

.....ปฏิบัติกิจวัตรตามหน้าที่ของภิกษุโดยไม่ขาด เช่น กวาดลานวัด. บิณฑบาตโปรดสัตว์ เป็นต้น.....

4. หลวงพ่อชาเป็นตัวอย่างของการนำวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการมาใช้อย่างไรบ้าง

.....1) คิดเปรียบเทียบ เพื่อให้มีกำลังใจในการฝึกฝนตน เพื่อบรรลุผลที่ต้องการ.....
.....2) สอนให้ลูกศิษย์คิดเป็น เช่น สอนให้มีเหตุผลในการแก้ปัญหาความทุกข์.....

5. หลวงพ่อชามีวิธีสอนที่ยอดเยี่ยมอย่างไรบ้าง

.....1) ใช้วิธีสอนโดยวาจาได้ตรงประเด็น.....
.....2) ใช้วิธีสอนแบบเปรียบเทียบ.....
.....3) ใช้วิธีสอนโดยการอุปมาอุปไมย.....

6. นักเรียนจะนำแบบอย่างการปฏิบัติตนของหลวงพ่อชาไปประยุกต์ปฏิบัติอย่างไรบ้าง

หยุดชั่ว มั่นกิติ. การไม่กระทำบาปนั้นมันเลิศที่สุด บางคนบางคราว โจรมันก็ให้ได้ มันก็แจกได้ แต่ว่าจะพยายามสอนให้มันหยุดเป็นโจรนั้นนะ มันยากที่สุด การจะละความชั่วไม่กระทำผิดมันยาก การทำบุญ โจรมันก็ทำได้ มันเป็นปลายเหตุ การไม่กระทำบาปทั้งหลายทั้งปวงนั้นนะเป็น ต้นเหตุ

นอกเหตุเหนือผล พระพุทธองค์ท่านทรงสอนว่าให้ "นอกเหตุเหนือผล"ไม่ว่าจะทำอะไร ปัญหาของท่านให้นอกเหตุเหนือผล ให้ นอกเกิดเหนือตาย นอกสุขเหนือทุกข์ ลองคิดตามไปซีลองพิจารณาไปตาม คนเราเคยอยู่ในบ้าน พอหนีจากบ้านไปไม่มีที่อยู่ไม่รู้ จะทำอย่างไร เพราะเรามันเคยอยู่ในภพ อยู่ในความยึดมั่นถือมั่นเป็นภพ

ใบงานที่ 8 เรื่อง พระมหาคณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตนของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ที่แสดงถึงการมีความเพียรพยายามเป็นเลิศ ได้แก่อะไรบ้าง
.....มีวิริยอุตสาหะ ตั้งใจศึกษานักธรรมเอก และสอบเปรียญธรรม 9 ประโยคได้ทุกๆ ที่เป็นสามเณร และทำงานพระศาสนาด้วยฉันทะ เฉลี่ยวันละ 15 ชั่วโมง ติดต่อกันนานหลายปี
2. การปฏิบัติตนของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ที่แสดงว่า เป็นผู้มีวินัยในตัวเองและฝึกฝนตนอย่างดียเยี่ยม
ได้แก่อะไรบ้าง
.....ท่านมีตารางเวลาทำงานตายตัวและเป็นระบบ เมื่อมีอุบาสิกานิวาสมาสนทนาธรรม ท่านก็สละเวลาให้ แต่ก็ต้องทำงานตามกำหนดให้เสร็จถึงแม้ว่าต้องอยู่ตึกจนถึงสว่างก็ตาม
3. พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) มีศีลจารวัตรที่ต้งงามอย่างไร จงยกตัวอย่าง
.....พูดจาไพเราะ สุภาพอ่อนโยน อารมณ์เย็น ยิ้มแย้มอยู่เสมอ เป็นผู้สงบและสำรวมอินทรีย์ เป็นที่เจริญศรัทธาแก่ผู้พบเห็น
4. ความเป็นเลิศทางวิชาการที่โดดเด่นของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) คืออะไร
.....ประมวลวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ พร้อมคำอธิบายอย่างละเอียด มีผลงานเขียนที่พิมพ์เผยแพร่ไม่ต่ำกว่า 200 เล่ม.....นางเล่มถูกกำหนดเป็นหนังสือเรียนระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ.....
5. นักเรียนสามารถนำคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ไปประยุกต์ปฏิบัติได้
อย่างไรบ้าง

เป็นพระนักวิชาการนักคิดนักเขียนผลงานทางพระพุทธศาสนารุ่นใหม่ มีผลงานทางวิชาการพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก ผลงานของท่านเป็นที่รู้จัก เช่น พุทธธรรม เป็นต้น ท่านได้รับการยกย่องจากทั้งในและต่างประเทศเป็นอย่างมาก ด้วยผลงานของท่านทำให้ท่านได้รับรางวัลและคุณูปกิตติมศักดิ์จากหลายสถาบันทั้งในและนอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ท่านเป็นคนไทยคนแรกที่ได้รับรางวัลการศึกษาเพื่อสันติภาพ จากยูเนสโก (UNESCO Prize for Peace Education) [2] นอกจากนี้ปริญญาคุณูปกิตติมศักดิ์ที่ท่านได้รับรวมมีมากกว่า 15 สถาบัน ซึ่งนับว่าท่านเป็นพระภิกษุสงฆ์ไทยที่ได้รับการยกย่องให้ได้รับคุณูปกิตติมศักดิ์มากที่สุดในปัจจุบัน และในปี พ.ศ. 2549 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้งเป็นราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ปัจจุบันสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ดำรงตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์พิเศษ ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ใบงานที่ 9 เรื่อง อนาคตริก ธรรมปาละ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ท่านอนาคตริก ธรรมปาละ มีแรงบันดาลใจในเรื่องใดที่ทำให้ท่านให้สัตย์ปฏิญาณว่า จะฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในประเทศไทยอินเดียให้ได้

.....ท่านเดินทางไปอินเดียและเห็นพระเจดีย์พุทธคยา และต้นพระศรีมหาโพธิ์ที่รดโรคม ขาดการดูแลให้สมกับเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของพระพุทธศาสนา และยังคงอยู่ในความยึดครองของพวกมหันต์หรือพระอินดู ซึ่งบุคคลเหล่านั้นได้ทำการย่ำยีพระพุทธรูปของชาวพุทธ

2. ผลงานของท่านอนาคตริก ธรรมปาละ ที่แสดงถึงการปกป้องพระพุทธศาสนา ได้แก่อะไรบ้าง

.....1) ตั้งสมาคมมหาโพธิ์

.....2) ออกนิตยสารพระพุทธศาสนา

.....3) ติดต่อขอความช่วยเหลือจากชาวพุทธทั่วโลก

.....4) เจริญร้องขอให้พวกมหันต์ที่ครอบครองพุทธคยาคืนสถานที่แก่ชาวพุทธ

3. การกระทำใดของท่านอนาคตริก ธรรมปาละ ที่แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นสูง

.....การดำเนินการทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้พระเจดีย์พุทธคยากลับมาเป็นของชาวพุทธ และฟื้นฟูพุทธคยา และพระพุทธศาสนาโดยส่วนรวม จนกระทั่งปัจจุบันพระเจดีย์พุทธคยาได้รับการประกาศจากองค์การยูเนสโกให้เป็นมรดกโลก.....

4. นักเรียนมีความประทับใจในการกระทำใดของท่านอนาคตริก ธรรมปาละ อธิบายเหตุผลประกอบ

ท่านได้ดำเนินการเรียกร้องทั้งในอินเดียและลังกา เรื่องของพุทธคยา ก็เป็นประเด็นที่ชาวอินเดียต่างให้ความสนใจ เรียกว่าเป็น Talk of The Town เลยทีเดียวท่านธรรมปาละได้เดินทางไปยังประเทศอื่น ๆ อีก เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อไปเปิดสวามมหาโพธิสมาคมขึ้นที่นั่น เนื่องจากการตรากตรำทำงานอย่างไม่หยุดหย่อน สุขภาพท่านจึงไม่ค่อยดีนัก ..... ในปี พ.ศ. 2458 ท่านธรรมปาละได้ทำงานที่ปรารถนาจะทำให้สำเร็จมานานได้เรียบร้อยแล้ว คือการที่จะให้มีพุทธวิหาร หรือวัดแห่งแรกในอินเดีย หลังจากพระพุทธศาสนาถูกทำลายไปกว่า 700 ปี ที่ลี้ภัยตก และการจดทะเบียนสมาคมมหาโพธิ์ เป็นสมาคมที่ถูกต้องสมบูรณ์ด้วยการสร้างพระวิหารนั้น

5. นักเรียนสามารถนำแบบอย่างของท่านอนาคตริก ธรรมปาละ ไปประยุกต์ปฏิบัติได้อย่างไรบ้าง

เป็นผู้มีบทบาทอย่างสูง ต่อการฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในอินเดีย ประโยชน์ที่ท่านฝากไว้ในพระพุทธศาสนา พอสรุปได้ดังนี้ เป็นผู้จุดประกายการศึกษาพระพุทธศาสนาในอินเดีย ทำให้ชาวอินเดีย ซึ่งแทบจะลืมเลือนพระพุทธศาสนา จนหมดกลิ่นแล้ว หันกลับมาแนวทางแห่งอริยมรรคแห่งพระพุทธองค์อีกครั้งท่านได้สร้างอนุสรณ์สถาน ปุชณียสถานเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาไว้มากมาย ตามสถานที่ต่างๆ ที่เป็นทีระลึกถึง พระพุทธองค์ เช่น วัดมูลคันธกุฎวิหาร ใกล้ๆกับสถานที่แสดงปฐมเทศนา ที่สารนาถท่านได้เป็นผู้จุดประกายริเริ่มให้ชาวพุทธ และชาวอินเดีย หันมาเอาใจใส่และฟื้นฟูพุทธสถาน ที่สำคัญของพระพุทธองค์ โดยเฉพาะพุทธคยา แม้ในสมัยของท่าน อาจจะยังไม่ทำให้พุทธคยา คืนสู่กรรมสิทธิ์ของชาวพุทธ และอยู่ในการดูแลคุ้มครอง ของชาวพุทธได้ แต่ต่อมา การกระทำของท่านก็เป็นกระแสผลักดันสังคม ชาวอินเดียหลายฝ่าย นักปราชญ์หลายท่าน ก็ได้แสดงความเห็นควรวุฒิกายาเป็นสิทธิ์ของชาวพุทธอย่างแน่นอน